

Zpráva o činnosti Městské knihovny Frýdek-Místek, p. o. za rok 2023

Městská knihovna Frýdek-Místek, p. o. vznikla v roce 1993. Na základě zřizovací listiny poskytuje své služby již 30 let, a to v ústřední knihovně na ul. Jiráskova 506, v pobočce Místek, Hlavní třída 111-112, na pobočce Slezská na 11. ZŠ Jiřího z Poděbrad a dále provozuje tři malé pobočky v okrajových částech města – Chlebovice, Lískovec a Skalice.

Rok 2023 byl pro Knihovnu FM ve znamení oslav 100. výročí její existence. Oslavy byly zahájeny v říjnu 2022 slavnostním vzpomínkovým večerem a zahájením výstavy v ústřední knihovně. Všechny akce knihovny pak probíhaly pod jednotným logem, které bylo pro tuto příležitost vytvořeno. Ukončení oslav proběhlo v listopadu 2023 opět slavnostním večerem, na kterém byl pokřtěn Almanach 100 let knihovny ve Frýdku-Místku.

Knihovna je jednou z městských organizací, která je začleněna do celoměstského vizuálního stylu. Od roku 2015 knihovna prezentuje svou činnost pod značkou Knihovna FM. Svou činnost mimo jiné prezentuje na webových stránkách a sociálních sítích. Je kladen rovněž důraz na prezentaci našich aktivit v rámci Zpravodaje Frýdku-Místku i dalších relevantních periodik (např. Frýdecko-Místecký a Třinecký deník). Koncem roku jsme zahájili redesign webových stránek tak, aby lépe vyhovoval uživatelům a posunul se k modernějším trendům. Přihlášeným odběratelům je pravidelně zasílán newsletter s informacemi o novinkách a akcích Knihovny FM. Od poloviny roku 2018 využívá Knihovna FM webový knihovnický systém nové generace Tritius, a to formou webové služby. Od roku 2022 poskytujeme uživatelům možnost platby poplatků platebním terminálem, a to ve frýdecké i místecké knihovně.

Městská knihovna je financována z prostředků zřizovatele, tj. statutárního města Frýdek-Místek. Od Moravskoslezského kraje obdržela knihovna dotaci na zabezpečení výkonu regionálních funkcí, a to ve výši 1 740 000 Kč. Z investičního fondu byla uhrazena oprava balkonu v ústřední knihovně (578 000 Kč). V roce 2023 knihovna dosáhla hospodářského výsledku ve výši cca 231 000 Kč. Z programu MK ČR VISK 3 získala knihovna 171 000 Kč na vybavení RFID technologií v hudebním oddělení pobočky Místek. Na zpřístupnění databáze Anopress nám NKP, prostřednictvím projektu VISK 8a, přispěla částkou 24 000 Kč. Knihovna FM v roce 2023 získala také finanční dar ve výši 33 000 Kč. MěK F-M pronajímá své prostory jiným subjektům. Kromě svých zaměstnanců využívá Knihovna FM také pomoci dobrovolníků. V roce 2023 odpracovali 280 dobrovolnických hodin.

Výpůjční činnost a veřejný internet

Výpůjční činnost, stejně jako ostatní aktivity knihovny, má vzrůstající tendenci. V roce 2023 využilo služeb knihovny 195 868 návštěvníků. Stoupl počet registrovaných čtenářů na 5 694. V loňském roce knihovna vypůjčila 232 246 knih, periodik a jiných dokumentů. Také

v roce 2023 umožňovala knihovna registrovaným čtenářům půjčovat si e-knihy z portálu Palmknihy.cz, a to pomocí webového katalogu Tritius. O službu je v této době stále větší zájem, což dokládá nárůst e-vypůjček. Za rok 2023 se takto vypůjčilo 1 798 titulů.

Kromě výpůjční činnosti v budovách knihovny poskytuje organizace také donáškovou službu. O tuto službu je stálý zájem a počet takto půjčených knih a audioknih roste. V roce 2023 bylo uskutečněno 117 návštěv a půjčeno bylo 1 027 výpůjček. Dále knihovnice navštěvují jedenkrát za měsíc dům s pečovatelskou službou. Zde si návštěvníci vypůjčili 503 dokumentů. Knihovna spolupracuje s Domovem pro seniory Frýdek-Místek, p. o. na ul. 28. října, s Beskyd DZR, o. p. s. či s Charitou Frýdek-Místek. Knihovnice pro klienty připravují krátké literární programy, besedy a donáškovou službu.

Městská knihovna rovněž poskytuje i meziknihovní výpůjční službu (MVS). V roce 2023 bylo z ostatních knihoven pro naše uživatele zprostředkováno vypůjčení 183 dokumentů a jiným knihovnám jsme zapůjčili 248 dokumentů. Knihovna FM se připojila do projektu Národní knihovny ČR Národní digitální knihovna – díla nedostupná na trhu. Nabídli jsme tak našim registrovaným čtenářům přístup k digitalizovaným dokumentům z domova a z prostor Knihovny FM. Knihovna je také připojena k celostátnímu projektu Knihovny.cz. V knihovně dále nabízíme uživatelům přístup k databázi Anopress (Newton Media) a k právní databázi Codexis Green.

Jako velmi potřebné se stále ukazuje využívání dvou biblioboxů. Čtenáři vítají možnost vracení knih 24/7, z kterékoliv pobočky bez ohledu na to, kde si je vypůjčili.

Počet veřejných internetových stanic byl mírně zredukován (23, z toho 5 pro děti), z důvodu, že téměř ve všech provozech poskytuje knihovna celoplošně free wifi připojení a uživatelé se daleko častěji připojují k internetu v knihovně na svých zařízeních. Pro potřebu výukových hodin je dále k dispozici 10 notebooků s možností připojení k internetu. Pevné připojení k internetu využilo 4 566 návštěvníků.

	Registrovaní čtenáři	Návštěvníci celkem	Návštěvníci internetu	Vypůjčky celkem	Vypůjčky e-knihy	Donášková služba návštěvy/vypůjčky
2020	5313	140533	5020	309229	1107	64/700
2021	4231	138399	2104	193768	1220	88/996
2022	5246	168290	4320	217864	1418	102/924
2023	5694	195868	4566	232246	1798	117/1027

Kulturní a vzdělávací činnost

V roce 2023 se podařilo připravit celou řadu kulturních a vzdělávacích programů a projektů. Proběhlo 640 kulturních a 132 vzdělávacích programů. Z kulturních se jako nejzdařilejší dají hodnotit tradiční soutěž Můj svět, která oslavila 30 let svého trvání, mimo jiné vydáním sbírky vítězných prací za posledních deset let. Dětskou soutěž Tvoříme vlastní vydavatelství v roce 2023 vyhlášovala Knihovna FM a téma Tajemství knihovny korespondovalo

s výročími knihovny. V květnu se pak konalo slavnostní vyhodnocení a setkání tvůrců, porotců a knihovníků všech tří zemí. Proběhl další ročník Festivalu čtení, pořádaly se tradiční Čaje o šesté a velmi úspěšný byl již druhý ročník Sousedské slavnosti, konané v ústřední knihovně. Je potřeba také vyzdvihnout aktivitu knihovníků, kteří připravili scénické čtení „Čapek na scéně“.

V rámci zakončení oslav vydala Knihovna FM již zmiňovaný Almanach 100 let knihovny ve Frýdku-Místku. Také v roce 2023 se knihovna věnovala vzdělávacím projektům. Pro středoškoláky jsou pravidelně konány informační lekce se zaměřením na literaturu. V Modrém salonku proběhl již druhý seminář, týkající se digitální bezpečnosti, který pořádala MSVK v Ostravě. Za velmi zdařilý lze považovat cyklus Zákoutí světa neslyšících, který připravujeme ve spolupráci s SPC pro klienty s vadami sluchu a který probíhal po celý rok. Jednalo se z části o osvětu v této problematice, seznámení veřejnosti se světem sluchově handicapovaných občanů a především bylo naším cílem přilákat tyto občany do knihovny. Proběhla divadelní a knižní představení, workshopy, ve kterých jsme se pokoušeli propojit svět slyšících a neslyšících. Vysoká návštěvnost nás přesvědčila k pořádání i dalšího ročníku v roce 2024. V rámci projektu Bookstart, S knížkou do života se knihovnice pravidelně zúčastňují vítání občánků, kde seznamují rodiče s projektem a předávají čtenářské sady. V průběhu roku pak fungují kluby pro rodiče s malými dětmi, o které je mimořádný zájem a který výrazně převyšuje kapacity dětských oddělení. Pro školní děti pak knihovna realizovala besedy a lekce, pasování prvňáčků na čtenáře, čtení pro družiny atd. Děti se zapojovaly do hry Lovci perel, jejímž cílem je propagovat čtení dětských knih. Úkolem dětí je přečíst knihu a odpovědět na otázky související s jejím obsahem, což podporuje čtení s porozuměním a umožňuje dětem objevit nové knížky. Za každou přečtenou knihu a splněné úkoly získávají děti perličku na vlastní perlový náhrdelník. Knihovna FM se tradičně zapojuje do celostátních akcí vyhlášených SKIP ČR, pořádaných za účelem propagace knihoven a knihovnické práce a také do celoměstských akcí. V červenci byla Knihovna FM již podruhé přizvána ke spolupráci při Setkání rodin na Prašivé. Knihovnický stánek byl opět považován za jeden z nejlepších. V srpnu jsme uspořádali ve Faunaparku, v rámci celoměstských Prázdnin ve městě, Den s knihovnou – Cesta do cirkusu, kterého se i přes nepříznivé počasí účastnilo přes 80 dětí. Knihovna FM spolupracuje s dalšími městskými organizacemi a spolky (SVČ Klíč FM, Kultura FM, Literární klub Petra Bezruče, Pobeskydský spolek přátel výtvarného umění F-M, Charita Frýdek-Místek, Aktivní senioři ...). Opět mohly probíhat přednášky o umění, cestovatelské přednášky či večery nejen o knihách s názvem Křídla. Z cestovatelských to byla např. show Michala Štěpánka Omán nebo přednáška Nicolette Havlové Pouť k branám orientu či přednáška Vojtěcha Lavického Na motorce kolem světa. Z cyklu Křídla to byl např. pořad věnovaný Antonínu Kačmaříkovi, jehož výstava Josefská ulice proběhla rovněž v knihovně. Z cyklu přednášek o umění např. přednášky vynikajících lektorů Mgr. Gabriely Pelikánové, Mgr. Marka Zágory a Mgr. Martina Mikoláška. PSPVU dále připravil pro veřejnost cyklus PhDr. Věry Strakošové Cestami starověkých kultur. Celostátní akce Noc literatury byla v roce 2023 velmi vydařená. Bylo připraveno čtení na několika místech a ukázky ze zahraniční literatury četly osobnosti regionu, biskupský vikář Daniel Vícha, spisovatelka a ilustrátorka dětských knih Markéta Šmalcová, majitel knihkupectví Kapitola Jan Becher a

herečka Pavlína Kafková. V listopadu proběhla beseda s novinářem Tomášem Etzlerem, po které byl v kině Vlast promítán film Nebe. Po celý rok probíhaly v prostorách Knihovny FM výstavy. Celkem jich bylo uspořádáno 35. Svou tvorbu na nich prezentovali začínající, regionální umělci, ale také děti z uměleckých škol. Na přípravě některých výstav se podíleli členové fotoklubu Frýdek-Místek ArtCollegium nebo V-klubu, se kterým dlouhodobě spolupracujeme.

Ve spolupráci se Svazem důchodců ČR ve Frýdku-Místku opět probíhaly kurzy práce na PC. V roce 2023 Knihovna FM hledala způsob, jak se zaměřit na generaci lidí v produktivním věku. Byla navázána spolupráce s lidmi „na volné noze“. Připravili jsme pro ně možnost využívat prostory knihovny pro Coworking a připojili jsme se k projektu Brain&Breakfast. V Knihovně jsou pořádány programy a přednášky na podporu podnikání v regionu, např. Startovárna či Podnikaje ve FM. Tato spolupráce se stále vyvíjí.

Doplňování a revize knihovního fondu

V roce 2023 bylo nakoupeno 2 690 svazků knih a kartografických dokumentů, 167 hudebních CD a audioknih. Knihovna odebírala 377 exemplářů titulů periodik. Nabídka deskových her je 120 ks. Prostřednictvím darů získala knihovna knihy a brožury v celkové hodnotě 55 000 Kč. Městská knihovna spolupracuje s Národní knihovnou ČR. V roce 2023 bylo do souborného katalogu ČR CASLIN zasláno 1 751 záznamů ve výměnném formátu MARC 21 podle pravidel RDA.

Činnost regionálního oddělení

V rámci výkonu regionálních funkcí městská knihovna zabezpečuje odborné knihovnické činnosti podle § 2 písm. h) knihovního zákona pro 26 základních knihoven, z nichž 6 knihoven je profesionálních, 5 knihoven jsou pobočky Městské knihovny Frýdek-Místek. Ostatní obecní knihovny jsou neprofesionální.

V roce 2023 bylo z dotace, poskytnuté Moravskoslezským krajem, nakoupeno 1 958 knih. Současný stav výměnného knihovního fondu regionálního oddělení činí 28 679 k. j. V průběhu roku bylo rozvezeno do příslušných knihoven 100 souborů o celkovém rozsahu 4 953 svazků. Zaměstnankyně regionálního oddělení průběžně poskytovaly konzultace a realizovaly metodické návštěvy. Revize knižního fondu byla provedena v MK Baška a MK Kozlovice. Aktualizacemi prošly knihovny v Bruzovicích, Metylovicích, Bašce a v Kozlovicích. Dále jsou katalogizovány knihy zakoupené z finančních prostředků obcí u obecních knihoven zapojených do regionálního automatizovaného knihovního systému Tritius REKS – jednalo se celkem o 2 010 svazků.

V říjnu 2023 proběhl v Knihovně FM již 2. ročník semináře Bezpečné chování v kyberprostoru, který pořádala MSVK v Ostravě. Byl určen pro knihovníky regionu a setkal se s mimořádným ohlasem.

Ostatní činnost

Pro další vzdělávání svých zaměstnanců využívá městská knihovna všech dostupných možností, které poskytuje Národní knihovna ČR, Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě, Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR, Filozoficko-přírodovědecká fakulta Slezské univerzity v Opavě atd. Zaměstnanci se vzdělávali formou odborných seminářů, kurzů, workshopů či prostřednictvím e-learningových kurzů. Celkem se knihovníci vzdělávali 663 hodin. Jeden zaměstnanec si zvyšuje kvalifikaci – vysokoškolské vzdělání, obor knihovnictví.

Partnery naší knihovny jsou i Książnica Beskidzka v Bielsku-Białej a Krajská knihovna v Žilině.

Po nelehké covidové době, která poznamenala činnost všech knihoven, ale která je zároveň posunula v jejich myšlení a v jejich dalším rozvoji, se Knihovně FM daří plnit její misi, být otevřenou institucí pro všechny občany, poskytovat kvalitní knihovnické a informační služby, nabízet prostor komunitám ve městě, oslovovat občany všech věkových kategorií i sociálních skupin. To vše pomocí týmu profesionálních, vstřícných a ochotných zaměstnanců.

Městská knihovna Frýdek-Místek, p. o. je tak nepřehlédnutelnou kulturní a vzdělávací institucí, která slouží občanům a důstojně reprezentuje statutární město Frýdek-Místek.

PhDr. Tomáš Benedikt Zbranek v. r.
ředitel Městské knihovny Frýdek-Místek, p. o.